

Aureus hyvän maun
 aljettaisa ensimmäidä
 happaneepi haisewaksi.

Wiinan woima wieksettävä
 syntyttää riettaasti riidat,
 nlyttääpi ystävärkin
 riitamieliksi rumiksi,
 karkaiseepi kielen paulat,
 päästää sanat saastaisimmat
 siivollisuuden siteistä.

Se on sanalla sanottu:
 wiina määrätä mitaten
 viimein waijut willitukset,
 häilyt halut herättääpi,
 puhkaiseepi pahan siun,
 josta turilot tulewat,
 menot turmat, turmelukset,
 surmaksi hyvän sukumme.

Lahjain ottamisesta.

Sarwain auttaa nõyrä niska,
mutka seliässä mukawa,
sana suussa siwollinen.

Käden känden taskusamme,
helisten hywän hopian
owat aldis anomukset.

Raha muuttaa miehen mielen,
lahja kiikuttaa sydämen,
ehkä sarwesta sahatun.

Särkä hännin häiläseepi!
talonpoian taluttaisa
selwän filmän tuomarilda.

Woilla pappi woitelee pi
ilon autuuden awaimen,
lufun raswalla lujemman.

Sielun laskeepi sisälle
iänkaikkiseen ilohon,
kosp' on hinda hyppylissä.

Mies, se kova Komisarjus
 kannuittain ja kappottangin
 mynpi mielensä mitalla.

Hän suo hnytyä hnyvästä,
 ehkä kieltystä kalusta,
 kosp' on kinkku kainalossa.

Komendanttikin kowembi
 paiska auki Linnan portit,
 kosp' on kulda kuffarossa.

Mutta miehen merkillisen,
 mestermannin mainittawan
 tehdä tähtynpi totuuden.

Eipä wilpillä weriä
 juonden lautta juoksutella,
 kaulaa katkasta hnywängän.

Prowastin Polwianderin
muistoksi.

(Hattulaisille.)

Murhe musta Hattulassa
on jo ottanut asunnon
surullisiin sydämiimme;
ilo kaikki on kadonnut —
kadonnut on ilo kaikki,
koska kuoli Kirkkoherra —
kosk' ei kuulu Prowastia
maassa enää elävien.

Tuonen voima se wäkewä
joka kauwan kalvoi händä
ruumihissa riutumassa,
sanansaattajans' lähetti,
kuollon, tuimaⁿ käskyläisen,
joka kylmällä kädellä,
joka kourilla kowilla
wei jo wiiksohon osansa.

Sielu lähti siirtymään
kautta syvän kuollon salmen
Ieweälle laitumelle.

Jos oli Prowastin poika
 Kirkkoherra Hattulaisten,
 oli itsekkin Prowasti —
 paras Paimen Pääprowasti,
 jalo, kiivas kirkon töissä,
 warsin wahwa järjen tiellä,
 tiellä mielisasten walittu,
 tarkka taidon asioissa,
 teräwä opin teoissa.

Kyll' oli oppia paljon,
 taikka taitoja hänellä,
 waan ei yhtään ylpeyttä;
 alimmainen arwossansa
 oli hänelle omainen.
 Neuvoi yhtä, neuvoi toista,
 kuka neuwoa kyseli.

Ah! jo nyt päättyiwät päiwät,
 joista hädätyks jaksosi!
 Jo nyt leskein lohduuttaja,
 jo nyt isä orpolasten,
 turwa jalo turwattoman
 langes' kautta luonnon käsken.
 Wasni viimein wireäkin,
 näändyni thötä tekemästä.

Itke siis awun anojia,
 jos on itkusta apra.
 Neuvon kysyjä napise,
 jos jä tunnet nurjat neuvot
 tuonen haldian hoviassa,
 Kiitä kansa kaipailewa
 händä hyvyhdensä tähden,
 Lausu lapsilles' nimeä,
 polwi polwelda poille,
 Opettajas' oivallisen
 Haldianas' Hattulassa.
 Herra toimittakon toisen
 samanluondoisen siahan!

— Nuoren Rouwan (*) haudalla.

Nuules, sisar kuolewainen!

itse maassa matkustawa
tuonen tiellä tietämällä.

Nuules kuollon hyminätä —
itkulaulua isoa.

Katsos wartta waliennetta,
hiljain kukkainen kedolla,
kuinga kuitwettui se pian,
kesken lajiossa lajastu'.

Warhain waimo, warhain äiti
wäsyi eloon wähitellen
ennen ildaha ikänsä,
jätti taimet jälkehensä,
kuwat Engelin eläwät
äänell' itkemään isolla.

Waan ei kalma karkkamustu,
laita toisaksi lakia —
tuonen käskejiä kowia,
ehkä pienet perilliset
ylendäwät itkusuulla
kätyläisensä' korkealle —

(*) Professorkan Franzén i Ubo.

kilwasäsa kaulalle Äidin
 sanoen surusanoilla,
 huokailten huolensa alla,
 kylmäisensä kynneleitä,
 joita murhe silmiin syöri:
 Äiti! älä jätä meitä —
 älä jätä, armas äiti!
 älä itketä Isäämme.

Ah! ah! kuolema kovuuttas,
 ettäs eriaan elosta
 käskit parhaan puolisoista,
 avaisit avioliiton
 ratki rakasten välillä,
 syöit kumppanin suruhun,
 nysin jääneen ystävästä,
 särjät särjetyn sydämen
 potessa pakahtuvasa —
 miehen sydämen suloisen,
 joka muisti vaimon waiwat,
 tunsi tässä sydämessä
 orwon itkun itkettävän
 kaitwaten kumppaniansa,
 joka warjona waelsi,
 horjui kalman kallaisena
 niiden ystäväin nojalla,
 jotka saatoit sisarensa

rauhan maahan rakastetun.

- - - Mutta ongo meillä syntä
 siitä syntellä sinua,
 ettäs joutuen jalolle
 oiven autuuden avasit,
 kosk' ei maassa mahdollista
 ollut hänelle iloa?

Sielu seuras' kutsumusta
 ilon perimään täisen,
 jätti kaapuns' karkehelle —
 majans' muinen ihanaisen
 tieten tallelle olewan
 pugun panduna pareumman
 siwen den satamassa.

Suofaus Nuorukaisen haudalla.

Säändö suuri, ihmeellinen,
luonon laki lausuttawa!

Ramba moni kyllä sauwan

saapi horjua surulla

näljässä sauwan nojalla.

Täällä wanha wapisewa

hapenilla harmaillakin

tutiseepi tuskasansa

pääsön toivossa tulewan.

Taimi wasta wihertäwä

lakastuu jo laksoisansa,

muoto muuttuu nuorukaisen

wanhan wäsyneen siwulla.

Mutta koska luonnon käsky

warhain taikka warsin myöhä

täällä waatii tänttämistä,

olkon walmis wanha, nuori

hywäks' ottamaan osansa.

Niita.

Mä weikkoinen walita,
 ett' on eripuraisuutta
 palion maailman menoissa.
 Totu sitä sallimahan,
 jos' ei parhuen parane.
 Täällä on terä, tappelus ja
 werensuoto wälttämätön.
 Katsos kananpoikaisia,
 katsos lammaslaumoiakin,
 katsos ämmiä äreitä!
 Sapet paisuivat sisällä,
 karwat päällä pöyristyivät
 eläwäisten elämässä.
 Nokka tuolla, sarwi täällä
 pian on kumppanin kuppeessa,
 siellä sana sopimaton
 saven särkeepi pomeessa.

Baroitus.

Rarta taiten tilaisuutta
 selvottomiin konnan töihin,
 älä yllätä haluas',
 halu muuttuupi himoksi,
 himo synnin sytyttääpi,
 syndi siittää kadotuksen.

Putellille.

Ah! ah! pullo, armas pullo!
 Heru palion pisareita,
 Itke synstä, itke syntä
 yldähyllin kynneleitä
 katterina karpaleina.
 Itke surusta, ilosta.
 Salli juosta jokas' suonden
 järwiksi janoawille.

Kerjupoika.

Miehen toimi, naisen toivo
 Kerran tyhmällä tavalla
 toinen toisens' tapasivat.
 Isän himo, äidin halu
 muinen siittivät sikiän,
 josta kasvoi kerjupoika.

Isä piilos' on pysynyt,
 äiti itse ilmestynyt
 tämän lapsen turvattoman.

Poika kulkema poluilla
 pussi pieni kainalossa
 tappeli jo toisten kanssa,
 pauhas' raitilla rumaeti,
 näpisteli näliän tähden
 kyläin kautta kulkeisansa.

Näin nyt kasvoi kerjupoika,
 sydän paisui pahuudesta.
 Tästä tuli häijn tapa
 luonnon luoksi liitettyksi.

Koska konna kerjäläinen
 oli warrelle wenynt
 kansan hyvän hartioilla,
 petti siellä, petti täällä
 aina kaupakamppaninsa,
 walhehteli warsin hywin,
 pahat wiettelä wikohtin,
 hywät puheella pahensi,
 tiros' kowin ja warasti,
 wannoni wääriä weloja,
 . . . murhas' wiimein monda miestä.

Mutta kaikki muuttelawat
 menoansa maailmassa;
 tämä meno loppui täällä.
 Toisen onnen turmelia
 on jo fourissa kowissa.
 Wahingoittaja wihainen
 kikkuttelee kahleittansa
 wangin mustassa majassa,
 haisewassa hongelossa,
 jossa seinät sulman paksut,
 rautaristit ikkunoissa
 laukkaakin jo kamoittawat.

Isä piilossa pösynyt!
 jos' et huolinut jokaisen
 sikiäsi sinullisen
 kasvatuksesta kotona.

- - - Katsos kahleissa petoa,
 jos' on sinun sikiäsi —
 katsos händä kaakin puussa!

Muista tästä mustat teos',
 pahat juones' pimeällä,
 joka elät irstaisesti,
 olet rietas rimon lailla,
 hylwät siemenes' kujille
 haureuden hulluudessa.
 Muista vielä wiatonda,
 jongas onnen ajallisen
 pian tuhlailet pahasti.

Se on kansoilda kirottu,
 joka hylkää hedelmänsä
 jaattain turmaks' turiloksi,
 maassa ilon murtajaksi.
 Oman tuskansa oheessa
 lapsi syystä surkeasti
 sadattelee siittäjänsä,

Hän on kauhistukseks' kansan
ollut peto peljättävä.

Hän on kelvoton olendo
matelemaan maangin päällä;
mahdottomin maailmassa
toivojaksi toisen elon
tuolla tuonelan takana.

Uutena Vuotena.

Nyt on alkun uuden vuoden,
 aika aiwan ihanainen.
 Lahjat sulle, Suomen niemi,
 pitäis' jalot jaettaman,
 uuden vuoden uudet lahjat.
 Mutta mistä minä leiwän
 otan korwessa kateeni?
 wähat ovat minun waran'
 näitä lahjoja latoa.

"Kukas waatii pi waroja,
 saisi muutama sanaa,
 "toiwota onnea tähttä,
 "laula laulukandeleellas".

Totta minä toiwottaisin
 riemua ja rakkautta;
 mutta minun kandeleeeni,
 etkös wiellä tätä tiedä?
 omi aina ollut huono
 kaitumahan kaunihisti.

Lahjat hywät lamealle.
 olsin minä mielelläni

suonut Suomessa iakaani —
 yhtä tuolle, toista tälle,
 wahan kullekin waroista.
 Pistäsin mä pivon täyden
 juopolle iärkeä ensin.

Eille, joka sitwotoina
 hyvän häwäisee sukunsa,
 kalsi kouraa funniata.

Waiwainsa walittajalle,
 joka ruiuttaa rumasti,
 kapallisen karsimystä.

Älyä muutaman mitan
 tyhmälle talonpojalle,
 joka ilman aiatusta
 Suomessa seuraapi wiellä
 toisä isäinlä tapoja,
 waan ei suingan elämässä.

Selmen werralda häpnä
 kerjäläisen kepin päähän,
 jof' on tuhlaaja tawaran.

Pienen palan puhtautta
 toimituksissa tytöille.

Wiisi tuumaa wienttä
joka laiskan lapaluihin.

Sitte wiellä siwenttä
naulan pari naitawille
lukuks' liioille tawoille.

Enldä seitsemän totuutta
joka walheen walajalle.

Nelikon uöwrynttä niille,
joill' on enin ylypenttä.

Wiimeks' rahtu rakkautta
olis' tosin tarpeellinen
parikunnille pahoille,
paljon puhdasta hywyyttä
Suomen kansan indämihin.

Armeliaisuus.

Urwe oli armelias
 eläisfänsä eläwille;
 ferran wapahsti wariksen
 haukan kynsistä kowista.
 Sitte sitoi wapahtaja,
 hirtti warpaista wariksen
 haawoitettun haikeasti
 pitkän seipähän siwulle.
 Näin sen pellolle pelooksi
 ripustettuna rumasti
 nosti linnun naapurille.

Piru kiitti kulkeisfänsä
 händä hywän tapaiseksi,
 armeliaaksi alati.

Turun uuden Akatemian rakennettua.

Turun vanha Oppihuone,
 aikansa Akademia,
 joka ruokki rinnallansa,
 kasvatti kotokylässä
 monda poikaa pomesansa,
 josta lähti monda miestä —
 miestä terveillä tawoilla,
 eikä mailla wiisautta
 kansan hyväksi kotia —
 Turun vanha Oppihuone
 rupees' viimein riutumahan;
 waan ei lähteet wiisauden
 kuitwa koskaan sen oheessa.

Nyt on nurkkakiwillensä
 uusi jälle ylennetty,
 juuri julkinen rakennus.
 Vanha neste woimallinen
 ombi uusi uuden luona.

Suomi suurella kullulla
 lasi lujan perustuksen

maansa wiisasten majalle,
 Uuran reunalle alusti,
 lasin karmit kalkutteli,
 wuoli siwestä kowasta,
 weti wuoresta pilarit —
 powesta Wartiawuoren
 pitkät niinkuin hongaparrut,
 hiwot näitä hierrytellen
 miesten konstilla kotona,
 siwut saatteli sileiksi
 niinkuin peilit paistawaiset,
 nosti pystyyn nämät parrut
 holwikaton kannatteiksi,
 kutoi wiellä weskaton —
 takoi waskesta tasaisen.

Uuran uusi Oppihuone
 näin nyt endisen nojalla
 nosti hariansa näköisän,
 oli Kaupungin ylässä
 Kirkon kuulusan siwulla,
 Tornin korkean tykönä,
 jonga huittu halkaisi
 pilwen patsaatkin sumuiset.

Selwä taito Suomen maassa,
 opit oikeat Turussa
 saiwat Linnansa lujemman
 melkein arwonsa mukaisen.
 Siellä saatwat Suomalaiset
 pojat polwesta paratut
 tiedot, taidot tarpeelliset,
 wiisaudet, walistukset,
 joista jälle jakoapi
 kaste kallis, wirwoittawa
 järjen kuitwalle kedolle
 Suomen lasten lautumella.

Kysymys.

Mitä sanois' mielipuoli,
 hullu hewoisten ajaja,
 jospa Luojamme lupaisi
 tehdä toisessa elössä
 mieheksi monen hewoisen,
 hänen hullun hewoiseksi?

Oppineen ystävään matkaan
 lähteissä.

Eiwo täntetty iloinen,
 onni siunattu, suloinen
 seurattot sinua siellä,
 kussas kuljet opin tiellä.

Kivipiirros.

(Kirjan muotoisessa Muistopatsaassa)

Tämän vanhat Oppiveljet
 valmistivat wainajalle
 taidon monen taitajalle,
 joka osas' opin jäljet.

Roetus Kivipiirrookseen
 Oliopettajan Porthanin
 Muistopatsaassa.

Porthanille
 katpaillewa Suomen kansa
 tämän rakkaasti rakensi.
